

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน และบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย

การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ 39 โรงเรียน จำนวน 81 คน ใช้เป็นประชากรทั้งหมด

2. อาจารย์ ได้แก่ ครูอาจารย์ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ 39 โรงเรียน จำนวน 1,419 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของ Krejcie และ Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 302 คน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รวมจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 383 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน/จังหวัด	ผู้ช่วย ผู้บริหาร	อาจารย์	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
<u>ประเภทการศึกษาสงเคราะห์</u>			
ศึกษาสงเคราะห์ เชียงดาว/เชียงใหม่	1	12	3
ศึกษาสงเคราะห์ โนนสมบูรณ์/ขอนแก่น	1	16	3
ศึกษาสงเคราะห์ บางกรวย/นนทบุรี	3	35	7
ศึกษาสงเคราะห์ นราธิวาส/นราธิวาส	2	30	6
ศึกษาสงเคราะห์ พัทลุง/พัทลุง	3	44	9
ศึกษาสงเคราะห์ สุราษฎร์ธานี/สุราษฎร์ธานี	3	36	8
ราชประชานุเคราะห์ 19/นครศรีธรรมราช	2	22	5
ราชประชานุเคราะห์ 20/ชุมพร	1	17	4
ศึกษาสงเคราะห์ เขาพนม/กระบี่	2	31	7
ศึกษาสงเคราะห์ พนมทวน/กาญจนบุรี	3	47	10
ศึกษาสงเคราะห์ เพชรบุรี/เพชรบุรี	2	40	9
ศึกษาสงเคราะห์ ชัยนาท/ชัยนาท	3	43	9
ศึกษาสงเคราะห์ ตาก/ตาก	3	45	10
ศึกษาสงเคราะห์ เพชรบูรณ์/เพชรบูรณ์	3	44	9
ศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่/เชียงใหม่	3	41	9
ศึกษาสงเคราะห์ แม่จัน/เชียงราย	2	40	9
ศึกษาสงเคราะห์ น่าน/น่าน	3	40	9
ศึกษาสงเคราะห์ แม่ฮ่องสอน/แม่ฮ่องสอน	3	43	9
ศึกษาสงเคราะห์ จิตต์อารีฯ/ลำปาง	3	40	9
ศึกษาสงเคราะห์ เลส/เลส	1	18	4

ตารางที่ 3 (ต่อ)

โรงเรียน/จังหวัด	ผู้ช่วย ผู้บริหาร	อาจารย์	
	ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ศึกษาสงเคราะห์สกลนคร/สกลนคร	3	36	8
ศึกษาสงเคราะห์ชัยบุรี/ร้อยเอ็ด	3	38	8
ศึกษาสงเคราะห์นางรอง/บุรีรัมย์	2	35	7
ศึกษาสงเคราะห์มะขาม/จันทบุรี	3	45	10
พิบูลประชาสรรค์/กรุงเทพมหานคร	4	141	30
ศึกษาสงเคราะห์อำนาจเจริญ/อุบลราชธานี	2	17	4
<u>ประเภทหนวาก-หญิง</u>			
เศรษฐเสถียร/กรุงเทพมหานคร	2	46	10
โสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ/กรุงเทพมหานคร	2	48	10
โสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี/นนทบุรี	1	16	3
โสตศึกษาจังหวัดตาก/ตาก	2	46	10
โสตศึกษาอนุสารสุนทร/เชียงใหม่	1	27	6
โสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น/ขอนแก่น	2	44	9
โสตศึกษาจังหวัดชลบุรี/ชลบุรี	2	44	9
โสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช/นครศรีธรรมราช	-	6	1
โสตศึกษาจังหวัดสงขลา/สงขลา	2	42	9
<u>ประเภทตาบอด</u>			
สอนคนตาบอดภาคใต้/สุราษฎร์ธานี	-	19	4
สอนคนตาบอดภาคเหนือ/เชียงใหม่	1	16	3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

โรงเรียน/จังหวัด	ผู้ช่วย ผู้บริหาร	อาจารย์	
	ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
<u>ประเภทเรียนซ้ำ-ปัญหาอ่อน</u>			
กาวิละอนุบาล/เชียงใหม่	1	50	11
อุบลปัญญานุกูล/อุบลราชธานี	-	20	4
รวม	81	1,419	304

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อกระทงเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียน มีลักษณะเป็นการเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อกระทงสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน แบบสอบถามในตอนี่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยครอบคลุมเนื้อหาการใช้อำนาจทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. อำนาจการให้รางวัล	จำนวน 7 ข้อ
2. อำนาจการบังคับ	จำนวน 7 ข้อ
3. อำนาจตามกฎหมาย	จำนวน 7 ข้อ
4. อำนาจอ้างอิง	จำนวน 7 ข้อ
5. อำนาจความเชี่ยวชาญ	จำนวน 8 ข้อ

กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 4, 3, 2 และ 1 ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	4
เห็นด้วย	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

ตอนที่ 3 เป็นข้อกระทงสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน OCDQ (Organizational Climate Description Questionnaire) แบบที่ 4 ของ Halpin และ Croft (1963) ซึ่งเป็นการแปลและเรียบเรียงข้อกระทงโดยข้าพเจ้า จากเจริญส์ (2526) แบบสอบถามในตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ครอบคลุมองค์ประกอบบรรยากาศองค์การของโรงเรียนใน 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพฤติกรรมของครูอาจารย์		
1.1 การไม่เกี้ยวข้อง	จำนวน	10 ข้อ
1.2 อุปสรรค	จำนวน	6 ข้อ
1.3 ขวัญ	จำนวน	10 ข้อ
1.4 ความสนิทสนม	จำนวน	7 ข้อ
2. ด้านพฤติกรรมของผู้บริหาร		
2.1 ความห่างเหิน	จำนวน	9 ข้อ
2.2 การเน้นผลงาน	จำนวน	7 ข้อ
2.3 การกระตุ้น	จำนวน	9 ข้อ
2.4 ความเอาใจใส่	จำนวน	6 ข้อ

กำหนดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนเป็น 4 ระดับ โดยให้คะแนนเป็น 4, 3, 2 และ 1 ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมที่ปรากฏสม่ำเสมอ	ให้คะแนน	4
พฤติกรรมที่ปรากฏบ่อยครั้ง	ให้คะแนน	3
พฤติกรรมที่ปรากฏนาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน	2
พฤติกรรมที่แทบจะไม่ปรากฏ	ให้คะแนน	1

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ มาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ
2. รวบรวม และวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ
3. กำหนดตัวบ่งชี้ พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ และสร้างข้อกระทงตามกรอบแนวคิดในการวิจัยของ French และ Raven (1968)
4. ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา จำนวน 4 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องในสำนวนภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
  - 5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ดันติเมธ หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 5.2 ดร.อาคม จันทสุนทร ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมสามัญศึกษา
  - 5.3 นายวินัย พัฒนรัฐ ผู้อำนวยการกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา
  - 5.4 บาทหลวงจรัล ทองปิยะภูมิ ผู้จัดการโรงเรียนเซนต์ดอมินิก
6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอให้กรมสามัญศึกษาออกหนังสือถึงโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และรับกลับคืนทางไปรษณีย์ บางโรงเรียนผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบคัดเลือกแบบสอบถามที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ส่งไป	แบบสอบถามที่ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ช่วยผู้บริหาร	81	72	88.89	62	76.54
อาจารย์	344	307	89.24	265	77.03
รวม	425	379	89.18	327	76.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นกลุ่มโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษ กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50-4.00	หมายความว่า	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายความว่า	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายความว่า	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ ใช้การทดสอบค่า t-test

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็นกลุ่มโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนการศึกษาพิเศษ กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารและอาจารย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การ ทั้ง 8 มิติ และเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบบรรยากาศองค์การ โดยการทดสอบค่า t-test

2.2 แปลงค่าเฉลี่ย (Mean) ขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การในแต่ละมิติทั้ง 8 มิติ เป็นค่าคะแนนที่ (T-Scores) โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 10

2.3 นำค่าคะแนนที่ขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การทั้ง 8 มิติ มาหาคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores) ซึ่งคำนวณได้จากผลบวกของผลต่างระหว่างคะแนนที่ของแต่ละโรงเรียนกับคะแนนที่ของ Halpin และ Croft โดยมีคะแนนที่ของ Halpin และ Croft แสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าคะแนนที่ (T-Scores) ที่ใช้คำนวณหาคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores) ของ Halpin และ Croft

แบบบรรยากาศ	องค์ประกอบบรรยากาศองค์การ							
	การไม่ เกี่ยวข้อง	อุปสรรค	ขวัญ	ความ สนิทสนม	ความ ห่างเหิน	การเน้น ผลงาน	การ กระตุ้น	ความ เอาใจใส่
แบบเปิด	43	43	63	50	42	43	61	55
แบบอิสระ	40	41	55	62	61	39	53	50
แบบควบคุม	38	57	54	40	55	63	51	45
แบบสนิทสนม	60	42	50	58	44	37	52	59
แบบรวบอำนาจ	65	46	45	46	38	55	51	55
แบบปิด	62	53	38	54	55	54	41	44

ตัวอย่างการคำนวณ หาคะแนนบ่งชี้บรรยากาศองค์การ (Similarity Scores)

บรรยากาศแบบเปิด	43	43	63	50	42	43	61	55									
โรงเรียนที่ 1	62	49	53	59	53	46	48	46									
ผลต่างระหว่างคะแนนที่	19	+	6	+	10	+	9	+	11	+	3	+	13	+	9	=	80

คำนวณหาผลบวกของผลต่างระหว่างคะแนนที่ของแต่ละโรงเรียนกับคะแนนที่ของ Halpin และ Croft จนครบทุกแบบบรรยากาศ ผลรวมที่มีค่าน้อยที่สุดจะเป็นค่าคะแนนบ่งชี้แบบบรรยากาศองค์การ

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน และ องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน และแบบ บรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ โดยการหาค่าไค-สแควร์